

Naujienu Antroji Dalis

NR. 811

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XXII METAI

M. SNARIENĖ

VERGAVIMAS ŽODŽIAMS

Kokia būna vyraujanti mada ir politika, ton pusėn pakrypsta ir visuomenės nuomonė, nejučiomis pasisavinant tam reikalui vartojamus posakius ar atskiras sąvokas. Labai dažnai aprėžtam tikslui pritaikinti šūkiškai tarnauja ne tiek veikimo gairėms nužymėti, kiek propagandai skleisti. Žodžiams suteikiant kitą reikšmę, negu jie iš tikro turi, dalyką mėginama nušviesti sau pageidaujama prasme. Teisingai pastebi Anatolijus Kairys, kad "Mūsų laikai yra gausūs eksperimentais ir garsiais žodžio alchemikais" ("Draugas", pr. m. Nr. 257).

Dabarties laikotarpis pasižymi begaliniu tuščiažodžiavimu. Iš to kyla žodinė painiava, kuri kartais pasireiškia visišku net savitarpy nesusišnekėjimu. Pasikėlęs į erdves ir pasikinkęs atomą, nūdienis žmogus susigundė ne tik įmantriai kurti, bet dar įmantriau šnekėti. Ir mūsų apšviestūnams savos kalbos žodynas jau nebetinka "laiko dvasiai" reikšti. Šiam reikalui noriai pasigaunamos senienos, senųjų kalbų (graikų ar lotynų) žodžiai. Svarbu, kad svetimi, o tokie jau savaime atveria "gilesnę" dalyko prasmę ir nušviečia "naują", lig šiol dar nesu-voktą reikšmę.

Namų aplinkoj, kasdieninėj buity dar šiaip taip išsiverčiame savąja kalba (jei ji dar vartojama). Visai kitas vaizdas viešumoje: susirinkimuose, paskaitose, o ypač laikraščiuose, kur nagrinėjami bendresnio pobūdžio klausimai ir viešojo gyvenimo reiškiniai. Čia vyksta svaidymasis prisiskaitytomis, nugirstais, jau kitų sugalvotais posakiais ir šūkiškai.

Žodžių antplūdis

Amerikiečiai, kuriuos visur mielai pamėgdžiojame, yra ypač aistringi tuščiažodžiautojai. Užtenka pasiklausyti radijo ar T.V. šnekėtojų. Jie gali be pertraukos pasigardžiuodami malti, beveik nieko svarbaus ir naujo nepasakant. Šiame krašte labai iš-tobulintas garsintojo, pardavėjo ir politikieriaus amatas: negalima bešnekant stabčioti, pagalvoti — būtų palaikoma yda, nesugebėjimu ar silpnybe. Kalbėjimo laikas apribotas, minutės suskaičiuotos, jos turi būti standžiai užpildytos. Todėl minties siūlui nutrūkus ar kalbos turiniui išsekus, tuščios spragos užpilamos neesminių žodžių sriautu.

Šitą tauškalų tvaną jaučia jau ir patys amerikiečiai. Štai The New York Herald Tribune švietimo klausimų skyriaus redaktorius Fred Hechinger prieš kiek laiko straipsnyje "Dabartinė žo-

džių infiltracija" taip rašė: "Daugybei (anglų kalbos) žodžių stokoiant tikrosios reikšmės, mes rizikuojame pasimesti plepėjimo akligatvyje". Dėmesiu vis labiau kryptant į iš-viršinį poveikumą ir spalvingą įvairumą, jau ir liet. visuomenėj įsigalėjo tarsi koks žaidimas žodžiais, ypač svetimžodžiais.

Nors sena mūsų kalba apskėiai turi tos pačios reikšmės žodžių, neretai dargi su daugybe įvairių atspalvių, tačiau, iš seno būdami labai imlūs viskam, kas svetima, godžiai gaudom kiekvieną kur išgirstamą ar nutveriamą svetimžodį. Jie dabar mūsų net ir grožinėj raštijoj taip paplitę ir nuolat visur be jokios atodairos beriami, kad tapę lyg madingais "šliageriais". Be jų išsiversti beveik jau niekas nemėgina. Blogiausia, kad visai net nepamąstoma, ką jie iš tikro reiškia ir kaip juos skaitytojas supranta.

"Filosofijos" antkritis

Vienas tokių visur kaišiojamų žodžių yra filosofija. Tik retais atvejais jis vartojamas senąja, tikslia, mokslinė ir teisinge prasme. Šios sąvokos reikšmė dabar labai įvairi, taikoma pagal kiekvieno reikalą ir skonį. Vienam filosofija — tik jo paties koku klausimu nuomonė, pažiūra ar koku reikalų nusistatymas. Kitas tam žodžiui teikia jau platesnę, vadinamą pasaulėžiūrinę reikšmę. Dar kitas "filosofijos" vardu linkęs aptarti kokį neaiškų, miglotą, sunkiai suvokiamą dalyką, pvz., abstraktinį meną. Jau turime ir absurdo filosofiją. Politikieriai savo partijų programas vadina taip pat "filosofija". Be jos jau neišsiverčia net madų sritis. Šiomis dienomis vieno amerikiečio laikraščio madų skyriuje skaičiau: "The platinum blond entertrainer has a definite fashion philosophy of her own". Koks verslininkas "filosofija" dabar pavadina savo srities reikalų savišką sampratą arba iš patirties išgytą išmonę.

Kadai filosofai buvo iškiliausi protai, pirminių pasaulio sąrangos priežasčių ir žmogiško pažinimo dėsnių ieškotojai. Europoj ir dabar tebesilaikoma šios nuo amžių įprastinės vartosenos. O čia dabar kas galva — tai "filosofija".

Dabartinėj šio krašto žmonių kalboj beveik kas antras žodis — tai "problem". Ir šios sąvokos reikšmė dabar gerokai iškreipta ir nuo savo tikrosios prasmės nutolinta. Problemo-tomis paprastai buvo laikoma svarbūs, pagrindiniai, lig šiol neišsprendžiami bendrojo pobū-

Viduramžių romaninė skulptūra

džio klausimai, pvz.: kentėjimo, žmogaus paskirties problema, tiesos, laisvės problemos ir t. t. O dabar dažnai išgirsi tokius vartosenos atvejus: namų šeimininkė abejoja, ką išvirtį pietums, kad visi būtų patenkinti, — sako: ji turinti "problemą". Kas nors pav. svarsto, kokį automobilį pirkti, kad būtų geras, bet ir ne per brangus — tai jau jo "problema". Net pradžios mokyklos vaikai dabar visokių "problemų" kamuojami. Neseniai amerik. laikraštis pranešė, kad daugybė šio krašto vaikų vartoja raminančias tabletes ("trenkvilaizerius"), kad išsivaduo-tų nuo juos varginančių "problemų". Tuo būdu bus sužlugęs dar vienas mitas, kad vaikystė esąs gražiausias ir nerūpestingiausias žmogaus gyvenime laikotarpis. O apie jaunystę nėra ko nė šnekėti...

Kai ne visi vienodai supranta kokią sąvoką, sunku susitarti ir dėl paties dalyko, apie kurį kalbama arba dėl kurio ginčijamasi. Šių metų 29-me "Dirvos" n-ry B. Raila rašo: "Keista, bet yra pavojus nesusikalbėti, net tuos pačius žodžius vartojant. Dažnai taip pasitaiko paprastuose gyvenimo reikaluose, dar dažniau didžiuosiuose". Regis, taip atsitinka kaip tik dėlto, kad

teikiam nevienodą prasmę ko-kiam nutampytam žodžiui, dažniausiai svetimžodžiui. Būtų kur kas lengviau susišnekėti, jei būtume savaimingi. Savo mintimis reikšti geriausiai tinka tik savos kalbos žodžiai, dėlto ir vertimai iš vienos kalbos į kitą visuomet nustoja dalies savojo pirmavaizdžio.

Užtemdytas savitumas

Kiekvienas žmogus, būdamas kitoks, nepakartojamas asmuo, įvairuoja savo dvasinės sąrangos savybėmis ir būdo ypatybėmis. Įtakojamą savo prigimties polinkį ir veikiamas nevienodos gyvenimo patirties, jis skirtingai mąsto, saviškai nuspalvina savo mintis ir jų išraišką. Vergaudamas pasklidusiems madingiems svetimžodžiams, jis tampa beveidžiu, nublukusiu, neaiškiu — būna sutrukdytas savaip reikštis. Tuo būdu sulaikoma jo paties žodinė kūryba, nuslopinamas savitas kalbinis išradinumas. Toks žmogus visada būna prieš save atstataęs lyg kokį "šliagerinių" žodžių skydą, apsunkinantį prasi-muštį į asmens vidaus pasaulį, jį pažinti, geriau suprasti, o kartais net susišnekėti. Anglš-

(Nukelta į 2 psl.)

Gerai, kad negirdėjo lietuviškas sviestas kai aš nusičiaudėjau...

Apie radijiškus išmįslingumus, visokias svietiškas marnastis ir lietuvišką jaunimą

Štai vieną nepavasariškai šaltą dieną atsiradau Sophie Barcus Radijo šeimos radijo studijoje, kuri dabar įrengta pačioje Felikso ir Aldonos Daukų rezidencijoje, esančioje garsaus Chicagos lietuviškojo Marquette Parko tyliausioje vietoje. Nebilda čia autobusai, nesitranko jokie sunkvežimiai, nežvegia jų traktoriai. Čia tylu, ramu, romantiška ir gražu. Iš šios naujos vietos lietuviškoji radijo programa jau perduodama nuo š. m. kovo 5 dienos, šeštadienio. Septynis kartus savaitėje po valandą kasdien ją girdi pasaulio lietuvių sostinės Chicagos ir plačių apylinkių lietuviai, čia skaitlingiausiai įsikūrę Jungtinėse Amerikos Valstybėse. Iš šios tylios, gausiai gelėmis ir dekoratyviniais medeliais pasipuošusios pilaitės kasdien radijo bangomis savo gimtąją kalbą girdime žinias iš viso plačiojo pasaulio, visokius naudingus kasdieninius patarimus, žavimės gražiąja lietuviška muzika ir dainomis, bei sužinome, kurie mūsų tautiečiai, pažįstami ir draugai apleidė jau mus amžinai ir iš šio didžio ir triukšmingo žemiškojo miesto iškeleliavo į Amžinybės Miestą, kuriame niekada nenusileidžia saulė, o vienok viespatauja amžinoji tamsybė...

Marquette Parko Maplewood gatvėje paspaudęs durų skambutį, patekau tiesiai į radijo studijos raštinę. Tuoj pat duria akysna tikra lietuviška aplinka: iš visų kampų lietuviškos geltonkasės lėlės savo žydriomis akimis meilingai žiūri į ateivį ir tuoj, rodos, paklaus: "Ko tamistele nori?" Po ant sienos kabančiu Vyčiu šviečia graži, romantikos pilna lietuviška koplytėlė. O jau knygu, knygų! Pilnos spintos visokių enciklopedijų, moksliskų žinyrų ir apšėčiausiai lietuviškosios literatūros. O apie visokius žurnalus — tai jau geriau neklauskite. Kalnai...

O už plataus rašomojo stalo, ne stambaus subūdavo jimo, pats Feliksas Daukas.

— Labas vakarėlis...

— O, sveiki sveiki!... Malonu matyti, — prabyla tas gerai, gerai pažįstamas balsas, girdimas kas mielą dienele... Šeimninkas pastumia į šalį krūvas popierių, duoda ranką ir maloniai prašo prisėsti. Bel prisėsti nėra laiko: vartyti reikia dar neregėtus žurnalus, glostau geltonas lėlių kaseles, it lietuviškus linelius...

— Tai kas girdėti plačiame lietuviškame pasaulyje? — teiraujasi šeimninkas.

— Ogi, tai ir atkakau pasivežėti, kaip atrodo ta "naminė" vieta, iš kur taip lengvai

perduodamos visokios svietiškos marnastys iš viso pasaulio...

— Malonu, tai viską ir apveizėsime...

— Bet sakykite, pone, kaip čia yra: nesimato jokių aukščiausių metalinių pintų stulpų, jokių ilgiausių antenų, aplinkui tik kvietkeliai ir visoki žali krūmeliai, o vienok viskas girdisi kaip ant delno...

— Tai ir apveizėsime...

Laiptuose pasigirdo pažįstamas balselis. Ir kas jo nepažįsta? Šią malonų balseį pažįsta juk visas lietuviškas sviestas: pačioje didžiojoje Chicagoje ir į rytus nuo jos iki lietuviškojo Beverly Shores Indianoje ir net iki pat garsiojo kurorto Union Pier, Michigane, į šiaurę iki slausaus miesto, pusiau jau lietuviško Waukegano, o į vakarus iki Jolieto ir Elgino. Reiškia, ateina pati ponina Aldona Dankienė.

Mes visi trys jau radijo studijos kambaryje.

— Šis kambarys yra izoliuotas medžiaga, kuri nepraleidžia jokio garso, — aiškina ponina Aldona.

— Tai čia gali ir "gvoltu" šaukti, ir vistic niekas negirdės?

— Negirdės...

Pirmiausia pamačiau ant stalo du mikrofonus. Šurpu — kad tik nesučiaudėti, ar nesukosėti... Toliau visoki magnetofonai, programos kontrolės keisli prietaisai, plokštelių perdavimo stalai ir dar kiti man nesuprantami dalykai.

— Iš čia specialiu laidu perduodamos programos penkiošios mylių nuotolyje į WOPA radijo stotį, Oak Parke, Ilinojuje, kur viskas būna žymiai pastiprinama ir leidžiama įsiustuva, kuris lietuvišką žodį ir muziką skleidžia po didžiąją Chicago ir plačias jos apylinkes, — aiškina Feliksas Daukas.

Ponina Aldona spūstelėjo kažkokius mygtukus lentoje — pasirodė raudonos ir žalios šviesos. Aš ir kvėpuoti nustojau ir pasijudinti bijau. Kaip jau pradžioje buvau užsiminęs, buvo šalta pavasario diena ir aš, matomai, buvau pagavęs "šaltį". Pajutau besiantinantį nenumaldomą čiaudulį... Viena ranka užsidėjau burną, kita čmiau visai gestikuliuoti, duodamas ženklus, idant užgesytų žalias bei raudonas šviesas. Nebeišturėjęs, smagiai nusičiaudėjau į rankovę ir po to garsiai išstariau:

— Eskiuz, eskiuz...

— Nieko, negirdėjo niekas, — juokėsi p. Aldona. — Juk dabar mikrofonas neįjungtas, ne programos laikas... Lietuviškas sviestas negirdėjo, kai jūs čiaudėjote...

(Nukelta į 3-čią psl.)

VERGAVIMAS...

(Atkelta iš 1 psl.)

kas žodynas ypač mėgsta žmogų vadinti individu, pabrėžiant jo išskirtinumą. Bet vos tik mūsiškis žodžiu ar raštu prabyla per įprastinių svetimžodžių luobą, to savitumo negali nė užuosti.

Tokie žodinio vienodumo nu-gairinti žmonės tampa nutriušiais, nuobodžiais, supanašėja. Laikraštijoj ir net kasdieninėj šnekoj susikuria vienodas miesčioniškas žargonas, sekus ir nekūrybiškas, nors apie kūrybą nuolat kalbama ir rašoma. Kaimiečiai šiuo atveju daug kūrybiškesni.

Mūsiškiai, tur būt, mano, kad tos pačios sąvokos, išreikštos svetimžodžiais, gali apimti ir savyje sutalpinti daugiau reikšmės, negu savos kalbos žodžių tūris. Lyg tie svetimžodžiai būtų tam tyčia sugalvoti arba būtų nuspręsti kokios tarptautinės įstaigos nekasdieninėms ir painioms mintims, kurioms mūsų kalba nebetiktų, reikšti. Panašiu požiūriu bene bus vadovavęsi nutautę Lietuvos bajorai, paniekinę savo kalbą dėl menamo jos "muzikiško prasčiokiškumo".

"Dialogo" karštingė

Sakysim, kad ir toks laikraštiją ir viešas kalbas staiga užvaldęs "dialogas" — ką jis daugiau pasako už lietuvišką "pašnekesį" ar "pokalbį"? Čia juk jokia naujiena, o nu seniausių laikų artimiausias žmonių santykiavimo būdas. O tačiau į tą graikišką žodį mėginama prisunkti daugiau reikšmės ir suteikti tartum filosofinio (platoniško) orumo. Dažnai būna kaip tik atvirkščiai: kai tų "dialogų" visur per tirštai painiojasi, pasidaro grasu, nerimta ir net juokinga. Šis "radinys" jau suspėta ir į poeziją atitempti: š. m. vasario mėn. "Lietuvių Dienose" vienas eilėraščių jau puikuoja jasi "dialogo" antrašte.

Arba pvz. šitokie, nuolat pasigardžiuojant kaišiojami, svetimžodžiai: generacija, akcija, situacija, atrakcija ir daugybė kitų — visai nereikia nieko daugiau, kaip tik: karta; veikla, veikimas, veiksmas; padėtis, būseną, būklė, būvis; patrauka ir t. t.

Kai tik ką svetima mėginai ant savęs užsikarti, beveik neišvengiamai išlenda vaidyba ir pamaiviškumas vieton nuoširdumo ir tiesumo. Kartą vienas tautietis, žinodamas, kad poetas J. Tysliava yra gyvenęs Prancūzijoje, ir, matyt, norėdamas pasirodyti, kad ir pats esąs vakarietiškai išprusęs, aną užkalbino, pasveikindamas prancūziškai: "Bonjour, monsieur rédacteur!" O Tysliava atkirtęs: "Prancūzijoje piemenys ir valkatos taip pat prancūziškai šneka".

Raštingieji mūsiškiai ypač pamėgę vartoti svetimžodžius, aptariant meno kūrybos reiškinius. Užtenka dabar apie kūrinių tik pasakyti, kad jis "modernus" ar "dinamiškas" — ir dalykas baigtas. Veltui visuomenė tikėtusi nuodugnesnio panagrinėjimo, esmingesnio įžvelgimo.

"Dinamikos" genami

Amerika, ypač vertindama technišką šių laikų pažangą, visur be atodairos ją iškiša pirmaujančion vieton. Koks tik prakalbininkas ar paskaitininkas atsistoja viešai šnekėti, būtinai įžangoje paminės "technological progress". Dėlto nemaža šios srities žodžių perkeliama net dvasinės kultūros pasaulin. Dabar ir pas mus visuotinai prigiję posakiai "dinamiška asmenybė", "dinamiškas pasaulis", pagal tai ir "dinamiška kultūra" ir, žinoma, "dinamiškas menas". Mūsų laikraščiai (pav. Draugas) puošiasi net šitokiomis antraštėmis: "dinamiškoji sielovada", "tikinčiųjų radioaktyvumas apaštalavime".

Tačiau joks kultūrėjimas nevyksta "dinamiškai". Mintis, idėja gali žybtelėti staiga, bet jos apipavidalinimas meno kūriniu negimsta žaibiškai. Kol žmogus savo esme nėra mašina, jis niekad nekurs, kaip mašina, jau nekalbant apie mūsų šiaurietišką ir žemdirbių krašto žmonių prigimtį (būdą). O ir "dinamiškai" gimęs kūrinys gali būti šlamštu! Kultūra jis tampa, tik pripažinus jam meninę vertę. Kad ir mes patys, esam čia atkakę toli gražu ne iš laukinių krašto, o dažnas su didesniu ar mažesniu mokslo šviesos kraičiu. Ir štai šičia, vadin. kultūringuos Vakaruos, išgyvenę geroką laiko tarpą, vis skundžiamės ir vieni kitiems prikaišiojam kultūros stoką. Ar tai nereikia, kad kultūros ne tik sukurti, bet ir "dinamiškai" pasisavinti neįmanoma?!

Kol dar niekas nepakeitė nei gamtos dėsnų nei mūsų prigimties, o pati kultūra tebėra kūrybinis tolydumas, o ne atsitiktinis sproginėjimas, — švaistymasis "dinamiškumu" jai aptarti ne visur tinka.

Mūsų kalba yra pakankamai žodinga ir lanksti. Veiksmui, judesiu ar vidinei jėgai reikšti turim daug savų lietuviškų žodžių. Lengvai galėtume kur kas įvairiau ir net tiksliau dalykus, kad ir šnekant apie šiandieninę kultūrą ir pažangą, aptarti. Vis to "dinamizmo" kaišiojimas nieko kultūrai neprideda. Panašius posakius nuolat visur girdėdamas, žmogus ilgai nū nekrepia į juos dėmesio, jam taiti tampa tik žodžių sakinyje pertekliumi — lyg per ilga drabužio uodega.

"Modernizmo" stabas

Bene labiausiai dabar nujodintu kuinu bus "modernizmo" sąvoka. Šiam žodžiui vergaujam nuolankiausiai ir plačiausiai mastu. Pažymint, kad daiktas naujas, dar kartais galima suabejoti jo verte. Bet, kai ką nors paženklinam "modernizmu", dalykas mūsų akyse pašoka virš bet kokio vertinimo — jis neliečiamas. Mūsų požiūri čia valdo iš prietaro kilusi ir nuolatinės propagandos įpūsta akla pagarba; tik klaupk ir muškis į krūtinę!

Š. m. Vasario 16 d. Ročesterio lietuvių klebonas, senate sukalbėdamas maldą (invokaciją)

(Nukelta į 3 psl.)

VERGAVIMAS . . .

(Atkelta iš 2-ro psl.)

ją), taip prašeko: "Brangus Viešpatie, ką aš, vargšas parapijos kunigas, per šią 48-tąją Lietuvos nepriklausomybės sukaktį, šiais moderniais laikais galiu pasakyti šiam didžiam sambūriui" (žiūr. Congressional Record, vol. 112, Nr. 26).

Man rodos, vargu kada nors katalikų kunigas turėjo progos tiek daug ką pasakyti klausytojams, kaip šiais laikais! O Lietuvos nepriklausomybės reikalas savaime primena, kad tas "nuostabus modernizmas" puikiai pakencia ne tik mūsų tautai padarytą skriaudą, bet mielai norėtų, kad mes ko greičiau nutiltume garsiai apie tai šnekėję! . . .

Pasistačius sau tokį stabą, nebegalima iš visa, kas ateina jo vardu, daryti jokios atrankos ar vertinimo. Tad dažniausiai vienas kitam ir mosikuojame tuo "moderniškumu", būdami iš anksto palenkę manyti, kad jis pažymi visokeriopą pažangą ir išreiškia gerį. Dabartinė visuomenė ta modernybe jau taip nusiskiedus, kad net visokie iškrypimai ir nusikaltimai jos vardu pateisinami. Mūsų kultūrinės veiklos apžvalgininkams šito žodžio dabar visiškai pakanka viskam nusakyti ir aptarti: tapybai, statybai, muzikai, raštijai, tikybai, politikai, žodžiu, visoms gyvenimo sritims. Tuo tarpu vadin. modernizmas yra labiausiai nuvalkiotas, tapęs pačia nereikšmingiausia sąvoka ir, sakyčiau, labiausiai apgaulingų žodžių, įtaigojančių besąlygiškai fikėti, kad tik tai, kas vyksta dabar, esą vertinga ir viršija visa, kas anksčiau atsiekta.

Net ir pati modernybės sąvoka nėra šių laikų padaras. Ir praėjusio šimtmečio žmonės, ypač kūrėjai laikė save moderniais ir savąjį laikmetį taip vadino. Reiškia: senovišku vardu aptariama dabartinė naujovė.

Aišku, niekas dabar nepajėgtų sulaikyti šį pasauliniu mastu pasklidusį tuščiažodį, tik neišmintinga "moderniškumą" laikyti svarbiausiu ir vieninteliu mastu, sprendžiant apie dalyko vertę.

Dabartinį žmogų, suprantama, ima pagunda pasididžiuoti savo mokslo atsiekomis. Tačiau kas pasakys, kaip toli reiktų atsigržti, norint susekti bet kokioj srity bandymų siūlo galą. Nuo paprasto baliono iki šių dienų erdvėlaivio kelias buvo kūrybingas ir mus stebinantis. O kas jau kartą išrasta ar atrasta, to jau antrą kartą netenka atkasinėti. Šitaip šimtmečiais vis į priekį besiriant, pagaliau atėjo ir kelionė į mėnulį eilė. O po to bus dar nuostabesnių dalykų, tikriausiai "modernizmu" vadinamų. Tačiau kas galėtų nuspręsti, kuris iš visų ligšiolinių pasiektų žmogaus gyvenimui ir jo likimui pats reikšmingiausias — ar Amerikos, kur dabar gyvename ir kur vyksta tiek nepaprastų dalykų, atradimas, ar pav., spausdinto rašto išradi-

mas ar nutūpimas ant mėnulio?

Laikinumas nėra vertybė

Nesunku pastebėti, kad, persiant modernybę, svarbiausiu įrodinėjimo pagrindu tarnauja laikas, nenulaikoma "laiko tekme", o dabartinė technika neva tą "tekme" dar labiau greitina. Šitaip įtaigojant, matyt, norima visa, kas lig šiol vertinta, nustumti į praeitį ar į užmarštį, kad žmogaus sąmonė būtų patuštinta, paruošiant ją priminti naujoms dabarties pasiūlomoms. Bet iš kitos pusės šitoks samprotavimas atveria ir kitą tiesą, būtent, kad laiko nestabdoma srovė ir dabartį be matant nusineš, nepaisant jos blizgančio naujoviškumo. Kad dabartis jau visai juntamai slysta mums iš po kojų, išeitų, kad mes giriame praeinamumą ir gerimės laikinumu.

O tačiau žmogus giliausia savo esme laikinumo nevertina ir nemėgsta to, kas greit pračina. Jis, kaip įmanydamas, kabinasi už pastovesnių dalykų. Visomis savo prigimties galiomis mes siekiame išlikimo. Laikas šia prasme yra žmogaus ir jo kūrybos priešas. Pats laikas, būdamas akla jėga, savaime kultūros nekuria, o ją tik naikina, sugrauzia ir pražudo. Laiko srovė nebuvo sustojusi nei tada, kai žmogaus žemėje dar nebuvo, laikas pasiliks ir homo sapiens giminei nuo žemės paviršiaus pranykus. Žmogus, besistengdamas išlikti, nuolat kovoja su laikiskumu. Ką sukūręs ar nuveikęs, pats vertina ir tikisi, kad perims ir globos jo aniniai.

Jei laikas paties žmogaus ir jo veikalų nesunaikintų, daug kas, kas dabar padaroma, būtų galėję atsirasti gerokai anksčiau. Juk ir dabar daug dalykų reikia atspėti, praeitį prikelti, senus raštus išskaityti, miestus atkasti, senas kalbas tyrinėti, balzamavimo ir kitokius senovės receptus susekti. Laikas šiuo atžvilgiu žmogų tik apiplėšia ir nieko jam savo tekėjimu neprideda.

Nepaisant, kada žmogus gimtų, jis į šį pasaulį ateina lygiai toks pat bejėgis, nemokša ir neišmanėlis, neišstobulėjęs, kaip ir prieš daugelį daugelį metų. Jį ugdo ir turtina tik čia rastoji nuo amžių žmonijos kūrybinių pastangų pavelda.

Tad laikinumas, nebūdamas vertybe, negali būti nei vertinimo mastu ar saiku.

Bet koks mūsų parenkamas žodis savaime nepajėgs nei išsemti nei aptarti kurio nors atskiro laikotarpio kultūrinio svorio. Jei ką ir galėtume lyginti su praeitimi, tai nuo ateities vaizdo esi uždengtas. Pavadinant "modernizmu" visa, kas sukurta šiuo laikmečiu, pažymim tik esamąjį laiką. Kaip matėm, ne pats laikas savaime etneša pažangą, bet vis kitų besikaitaliojančių kartų kultūrinės veiklos įnašas.

Žmogus geriu nelaiko laikinos tiesos, laisvės ar laikinos sveikatos nei trumpalaikės ištikimybės ar nepastovios meilės. Šie dalykai tampa vertingais, tik jų pastoviai besilaikant. Tik mūsų

pastangos kuria vertybes, o ne laikas. Pataikaujant laikinumu, pataikaujame žmogaus ir kultūros priešui.

"Kontroversija"

Nuolatos ir be atodairos vartojami kai kurie svetimžodžiai įgyja lyg kokios lemiamos reikšmės, tampa tarsi kokiais burtažodžiais. Kartais, besiginčijant, paaiškėja, kad paskaitininko ar rašėjo beriamus svetimžodžius pirmiausia būtų praverstę savon kalbon ir tik paskui šnekėtis.

Pvz. nesutampanti su daugumo ar atskiro žmogaus nuomone, pažiūrą ar nusistatymą vadiname priešingybe, prieštaravimu arba ginčytinu dalyku. Tačiau, kai tokiu atveju pavartojame žodį "kontroversija", jau visai kas kita. Šito svetimžodžio reikšmė mums rodosi daug platesnė — lyg joje kaupytųsi ar slypėtų ištisas prieštarų mokslas ar koks visai naujas svarstymo būdas. Užtenka tik tēkšti tą "kontra" — ir skaitytojas ar klausytojas jau atitinkamai nuteiktas ar net priblokštas.

"Kontroveršiška" reiškia priešinga įprastiniam ar nusistovėjusiam (dalyko) aptarimui. Tačiau prieštarų vien tik pačiu neigimu dar nieko neapgina ir pati savo vertės neįrodo. Jei nesutinki, reikia pasakyti, kodėl ir ką siūlai nuneigtojo dalyko vieton. Pats neigimas ar prieštaravimas mažų mažiausiai yra nepilnas ar nepakankamas dalyko nusakymas.

"Ženklių" užburti

Mūsų raštingieji nepaprastai atkakliai laikosi įsikabinę ir kai kurių lietuviškai išsiverstų svetimkalbių posakių. Dirselėjusi į vieną mūsiškių laikraščių numerį, neseniai mačiau net porą tokių "baravykių barščiuose": "Vasario 16 iškilmės Bostone jaunimo ženkle", "Dirva auksinio jubiliejaus ženkle". Pavartau kitą — ir vėl: "Lietuviškoji Čikaga operos "Traviata" ženkle", "Marijonų bendradarbių seimas dviejų sukakčių ženkle". Kur tik pasisuksi — viskas "paženklinta", lyg kokioj užburtojo pasakų karalystėj!

Jau nekalbant apie vietininko linksnio šiam atvejui netinkamumą, tas posakis, nuolat liet. laikraščiuose tampomas, tapo visiškai palaikiu skarmalu. Jis rodo neabejotiną mūsiškių nerangumą saviškai mąstyti ar reikštis.

Nebūtų labai nuostabu, jei raštingieji nuolat neskelbtų kovos su "senomis banalybėmis" ir nesišauktų "naujų formų". Kad ir naujais tema, dėstoma vis tais pačiais nublukusiais posakiais, skaitytojo nesudomina, dažnai jį tik atgraso.

Ir J. Gliudai gausūs literatūriniai laurai nesukliudė nusi-cimpinti, naująsias savo knygą pakrikštijant tuo nuvalkiotu "ženkliniu" vardu. Iš vienos pusės kratomės bet kokių kūrybinių pasireiškimų varžtų, o iš kitos — nuolankiai vergaujant net visai nusususiems stabukams, ypač jei jie ne mūsų kilmės.

Visuomet padejuojama, kad mūsiškė raštija esanti neįdomi, vienoda, nepatraukli ir t. t. Kaip ji bus kitokia, jei minčiai išreikšti tingime net prisiminti lietuvišką posakį arba pasirausti savo kalbos lobyne tinkamesnio žodžio, o papūgiškai kar-tojam vis tuos pačius nuzulintus posakius, pasiskolintus iš kitų kalbų!

Nemažiau painiavos esti ir pasirenkant mūsų veiklos programinius šūkius. Ir čia, kaip ir tie madingieji žodžiai, dažnai būna pas mus š kitur persodiniai. Be atvangos jais svaidantis, niekam nė į galvą neateina, iš kur jie atsirado ir ką jie mūsų atveju iš tikro reiškia. Tik gin-(Tęsinys 4-tam psl.)

GERAI, KAD . . .

(Atkelta iš 2-ro psl.)

Šituo dideliai padrasintas, užklausu ponų Daukų:

— Jūs kartais per radiją prašydavote pinigų iš savo klausytojų. Žinoma, ne sau prašydavote, bet visokiems geriems tikslams: pastatyti lietuvišką kryžių Pasaulinėje New Yorko parodoje, ar šiaip kitiems geriems lietuviškiems reikalams. Dabar jau jūs prašote ne pinigų, bet kad jūsų gausūs klausytojai aukotų įvairius taupomuosius ženklukus. Ką jūs su tomis ženklukų knygtėmis veiksite?

— Norėtume prisidėti prie lietuviškos išlaikymo reikalo, — sako p. Aldona Daukienė. — Šiais metais rugpjūčio 7 dieną (sekmadienį) įvyksta Sophie Barcus Radijo Seimos piknikas Bučo Sode, Willow Springs. Paskutinis toks piknikas buvo prieš 5 metus. Už tas suaukotas ženklų knygtes gautume iš biznierių įvairių daiktų, kuriuos išdalintumėm pikniko dalyviams.

— Kokius ženklelius pageidaujate?

— Planas yra toks: iš klausytojų surinkti bent po vieną \$ ir H, Plaid, Gold Bell, Top Value taupomųjų ženklukų knygelę, už jas galima gauti dovanas, kaip: radijo ir televizijos aparatus, dulkiasiurblius, skutimosi ir rašomas mašines ir kitus vertingus daiktus. Jeigu pavyktų surinkti 10911/2 Gold Bell ženklukų knygelę, tai būtų galima gauti Fordo "Mustango" automobilį. Tokį pat automobilį būtų galima gauti ir surinkus 1063 Plaid taupomųjų ženklukų knygeles.

— Kam skirtumėte gautą pelną?

— Visas gautas pelnas būtų skiriamas lietuvių jaunimo reikalams — jų organizacijoms ir institucijoms.

Tai tokie yra popieriai su tomis taupomo ženklukų knygtėmis, kurių kasdien p. Daukai prašo per radiją savo klausytojų, kad turintieji jas paaukotų šiam tikslui. O tikslas tikrai yra labai geras. Būtų tikra nuodėmė neremti šauniojo lietuviškojo jaunimo visokiais būdais. Tat ir paaukokime visi pas save turimas knygtes.

Alb. V-nas

VERGAVIMAS . . .

(Atkelta iš 3 psl.)

čui kilus, reikalo prispirti, sukrutam aiškintis. Šitaip atsiti-ko ir su tuo "bendradarbiavimu su kraštu", kol K. B. Naujokas, neiškentęs Dirvoje išnagrinėjo tos sąvokos reikšmę. O kiek mūsų tarpe tebeskaido ir daugiau tokių posakių, kurių prasmė kreipiama ir taikoma, kaip kam patinka.

Kartas nuo karto pasistveriamas pažaišti jau gerokai surūdijusi gelektstėlė, "veidu į..." šūkis. Dar nespėjus, kaip reikia, nauju žvilgsniu atsisukti "veidu į Lietuvą", jau esam raginami atsikreipti "veidu į jaunimą". O kiek dar to "veido kraipymo" reikia tikėtis ateityje, visuomenės dėmesį prirėkus sukaupti ties kuriuo nors svarbi reikalu!

Mūsų jaunieji, galima sakyti, skendėja svetimžodžių tvane. Pasiskaičius jaunimo rašinių ar pasiklausius jo viešų kalbų, junti lyg šnekėtų ne aukštesnės mokyklos moksleivis, ar studentas, ne gavius jaunas žmogus, bet tarsi archyvuose nusitupėjęs, sausomis mokslinėmis sąvokomis persisotinęs knygius. Suprantama, juos čia stipriai veikia šio krašto mokykla ir pati visuomenė, kurioje jie giliau nugrimzdę, negu mes, vyresnieji. Tik ir čia, vieton jų pasisavintas svetimybės savąja gryna kalba pataisę ir paskaidrinę, — patys iš jų mokomės "harvardiškai" šnekėti ir rašyti.

Žodžiai valdo žmones

Kalbos mokslas moko apie sąvokų reikšmės kitimą: gerėjimą ar blogėjimą. Užėjus kokiam įtarščiui, kai kurie žodžiai, anksčiau buvę geri ar bešališki (neitrālūs), suniekiami, paverčiami blogos reikšmės sąvokomis. Taip atsitinka ne dėl tų žodžių etimologinės prigimties, jų tikrosios prasmės pasikeitimo, bet dėl paties žmogaus pakitusio požiūrio. Kai kurių sąvokų pablogėjimui lemiamos įtakos turi politika, karo nugalėtojo pirmenybė primesti kitiems savo propagandą, medžiaginę ar dvasinę persvara, silpnosiojo baimė ir, apskritai, mada. Vyraujančių pakraipų paveikti, dažnai svyruojame, būkštaujame ir net vengiamo vartoti mūsų vidinį nusistatymą reiškiantį žodį. Pvz. tautybė, tautiškumas dar "padorūs" žodžiai, o nacionalizmas jau ne tik blogybė, bet beveik kolionė! Šiai pastarajai sąvokai (nacionalizmui) teikiama kur kas daugiau, lyg sutirštinto tautiškumo, prasmės. Tačiau, jei perdėjimas šiuo atveju laikomas blogybe, tai tokio pat iškrypimo gali užtikti ir kiekvienoje kitoje ideologijoje, pažiūroje ar santvarkoje, neišskiriant nė tilybos, kai ji būna kraštutinė. Kraštutinybių netrūksta nė demokratijai.

Nacionalizmas dabar tapęs naujausiuoju "baudu" dėlto, kad šis žodis, ypač po II-jo pasaulinio karo, įgijo beveik keiksmažodžio prasmę. Panašiai ir su patrijotizmo sąvoka;

4 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, MAY 21, 1966

Edouard Vuillard, prancūzas, 1868—1940

(Smith College Museum of Art nuosavybė)

Vilos interjeras

MALDAKNYGĖ IR ENCIKLOPEDIJA

Rašo L. BARTUS

Šešiasdešimt su viršum metų praėjo nuo spaudos draudimo mokyklos, kai mama prie ratelio vaikus iš maldaknygės mokė skaityti. Per tą laiką mokslė tiek pažengė, kad net Lietuvos Enciklopedija išėjo daug didesnė, negu žadėta.

Pasikartojimais, beletristikos sakiniiais, nevisada sutartus žodžių trumpinimus vartojant bei nereikšmingomis biografijomis enciklopedija, lyg toji varlė prieš jautį, išsipūtė ir jau turime XXXIV tomą, vietoj žadėtų 20—25.

Kuriam tikslui po "Visuotinės istorijos" (342 psl.) tiek daug vietos skirta "šaltiniams"? Tai geriausias pavyzdys, kaip nesigailima vietos enciklopedijoje. Nesigailėta anksčiau, ne-taupyta ir šiame tome.

Nežiūrint klaidelių, nuo Vienos kongreso iki X spindulių 34-me tome surinkta gausybė naudingos medžiagos, vertingų aprašymų.

Čia ir Vilnius ant kalvos su akademijomis, visuomenininkais ir kultūrininkais. Rimti Vileišių veidai, kaip rimti ir jų darbai. Tik Petras V., iš Connecticut, ar skaitytoją juokindamas ar pats savo biografija pa-

ir iš šio žodžio dabar visokiomis dingstimis pasišaipoma. Ypač mūsų jaunųjų šviesuomenė vieton tautininkiškumo iškiša tarp-tautininkiškumą, jų nuomone, labiau pritaikomą dabarčiai, taigi "realistinį".

Nors žodžiai, kalba yra žmogaus padaras — jo sumanyta, tačiau dažnai atsitinka taip, kad pasiskolintos arba ir savosios, tik iškreiptos reikšmės, sąvokos ar madingieji žodžiai nejučiomis užvaldo mūsų samonę, įsprausdami mąstymą lyg į seniai išvažinėtas vėzes.

tenkintas, 85 puslapyje plačiai šypsosi.

Rinko jis aukas, — norėtusi žinoti kam, kuriam tikslui? Lankėsi pas prezidentą Kennedy, — norėtusi žinoti, kokių reikalų, kokių titulu? Darbavosi Eisenhowerio rinkimų kompanijoje (gal kampanijoje?) ir vėliau buvo priimtas Baltuosiuose Rūmuose, — norėtusi žinoti, kas ten p. Vileišį priėmė? Rūmuose, prezidentu pradedant, šlavikais ir pečkuriiais baigiant, priėmėjų yra daug.

Vos ne stebuklingų dalykų, ypač dar čia tebegyvenančių tremtinių, enciklopedinėse biografijose prirašyta. Tik dar kartą pasiskaitykime kito V. (82 psl.) biografiją: "Besislapstydamas nuo gestapo persekiojimų už politinį lietuvių pogrindžio veikimą, atsidūrė Lazdijuose ir kurį laiką buvo mokyklų gydytojas. 1944 m. Lazdijų aps. gydytojas" . . .

Vaje, vaje! Lyg Lazdijuose tada gestapo galia neveikė? Kam slaptystos herojų vaidinti, kur slaptybės nebūta, o viešai daktarauta?

Vis dėlto, raštingi

Dažnai ir dažnas mūsų kultūrininkas nusiskundžia, jog lietuviai mažai perka knygų — lyg

būtų beraščiai. Tik per didelę laimę viso pasaulio lietuviškoji išėvija kartais išperka 1,000 egzempliorių naujos knygos.

Tarp niūrių balsų yra ir vaizgantiškų pragiedrulių: vien tik Čikagos Marquette Parko parapijoje, kaip "Draugas" rašo, per trumpą laiką parduota 3,000 kopijų knygos — "Šv. Mišios lietuviškai".

Tikrai lietuviai raštingi, kaip ir prieš 60 metų, iš maldaknygės šviečiasi.

Kunigas "gydytojas"

Kai lietuviui maldaknygė buvo šviesos šaltinis ir daktarų tada retai tebuvo. Apsukresni kunigai imdavosi ne tik sielos ligas, bet ir kūną gydyti. Žolelių vaistus ir patarimus pardavinėdavo.

Dabar lietuvių gydytojų yra daug, bet "Draugo" skaitytojams sveikatos patarimus teikia J. Daugailis, profesionalas kunigas.

Daktarai, užimti fondų valdymu, ar tik neprigyvens laikus, kai (tarp Lietuvių fondo ir jo slaptosio fondelio) turės įsteigti dar vieną fonduką — kovai su palinkimais į netikrą daktarystę.

Bendruomenė ir De Gaulle

Julius Smetona gal bus iš smetonininkų perbėgęs į voldemarininkus?

(Nukelta į 5 psl.)

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO
INSULACIJOS PROBLEMAS

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materialų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET — TEL.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

MALDAKNYGĖ...

(Atkelta iš 4-to psl.)

“Laisvoj Lietuvoj” jis vanoja Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Centro Valdybos narius, kurie, pagal jį, tartum vištelės, padėjusios kiaušinį, ir kudakina: “Kas su kojom, kas be kojų, visi veržiasi į rojų”...

Besibauginamas Juliukas, kad bendruomenė gali būti nuiliūtuota į bendradarbiavimą su raudonaisiais, betgi net išdidžiai džiaugiasi Prancūzijos vyru De Gaulle, kurs ardydamas Atlanto gynybos sutartį ne tik ant kojų stovėdamas, bet ir pilvu šliauždamas veržiasi į komunistinį rojų.

Lyg iš čigonų pranašysčių profesiją paveržti mėginamas, Julius Smetona ateitį išbūrė: ... “De Gaulle politika atneš gero Prancūzijai, Europai ir Pasauliui... De Gaulle nepadarys nieko, kas jo numylėtą tėvynę vėl pastatytų ant bedugnės krašto”...

Tarp dviejų kėdžių

Čikagoje atlaikytą Bronio Railos paskaitą “Dirvoje” V. Meškauskas vertindamas rašo: ... “jautėsi, kad jis (B. Raila) sėdėjo tarp dviejų kėdžių. Iš vienos pusės jis nelabai norėjo pritarti tiems, kurie nori bendradarbiauti su bolševikais... iš kitos pusės, jis nenorėjo iš principo pasmerkti naujų kelių ieškotojus”...

Jei jau taip, tai betruksta, kad p. Tysliavienė susiprastų padaryti reveransą ir vieną kėdę Broniui Railai užleistų. Sėdėjimas tada būtų ne tarp dviejų kėdžių ir nevien veidu į Lietuvą, bet ir veidu į p. Narkeliūnaite.

Kuris kurio bijo?

Popiežius Povilas VI negavo leidimo komunistinėn Lenkijon įvažiuoti. Gudriai priežastis “Draugo” teologai išaiškino: “Komunistai bijo krikščionybės dvasios ir jėgos”...

Patikėtume tos dvasios ir jėgos galybę, bet negalima: prieš akis yra milijonai kapų Sibiro taigose nužudytų krikščionių; prieš akis yra ir komunistų ministerio Gromyko apsilankymas Vatikano tvirtovėje, kur per bažnyčios suvažiavimą nutylėta apie komunizmo žiaurumus.

Ar komunistai labiau bijo krikščionybės dvasios ir jėgos, ar jau kai kurie krikščionybės vada, su Vatikanu priešakyje, klumpa prieš komunizmą? — klausimas tebėra be atsakymo.

Vargo teatras

Prašmatnybių miestas Los Angeles lietuvių kolonija.

Iš ten spaudoje pabiro kvietimai į “Viščiukų ūkio” vaidinimą. Būsimieji publikai ir kavutė. O kur kava, ten ir pyragas.

Vargas lietuvių teatrui, kad jau su pyragu turi publiką žvejoti!

Dirva senųjų ariama

Jaunimo metų gegužės pradžioje Clevelando laiktaštis “Dirva” atšventė 50 metų sukaktuves.

5 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, MAY 21, 1966

Pierre Bonnard, prancūzas, 1868—1947
(Smith College Museum of Art nuosavybė)

Peizažas du Midi

Grazus laikraščio amžius, gražiai buvo kviečiami skaitytojais paremti jubiliejinį numerį raštais ir pinigais.

“Dirvoje” dažnai paakėjami lietuviybės laukai: spauda, politinės ir visuomeninės organizacijos, kad jose tik senieji įsitvirtinę, jaunųjų neįleidžiama... Kartais ir pamanyti galėjai, jog “Dirvoje”, ir bendrai tauti-

ninkuose, tik masės jaunimo susitelkusios.

Bet tai klaidinga iliuzija. “Dirvos” jubilajiniame numeryje rašo tik šie autoriai, “jaunimo metų” reprezentantai: E. Čekienė, A. S. Trečiokas, J. J. Bachunas, K. Karpis, B. Raila, V. Rastenis, A. Laikūnas, V. Meškauskas.

● Kvailas per visą pilvą.

● Ožio pienu girdė, gaidžio kiaušiniai vaisino.

● Vogtu arkliai tik kalėjiman važiuoti.

CHICAGO SVARIAUSIAS IR
MODERNISKIAUSIAS DARŽAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

JEI JŪS NORITE SIŪSTI
SIUNTINIŲ — DOVANAS Į USSR
NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI
ŽINOMOS FIRMOS

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(LICENSED BY VNEŠPOSYLTORG)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA

1530 Bedford Avenue, Brooklyn 16, N. Y.

Tel. IN 7-5522

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynei ir kitų daiktų.

Firma — skyriai atidaryti kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro.

Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 val. ryto iki 4 val. popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.	1530 BEDFORD AVE.	—	IN 7-6465
NEW YORK 3, N. Y.	78 SECOND AVENUE	—	OR 4-1540
NEWARK, N. J.	314 MARKET STREET	—	MI 2-2452
SOUTH RIVER, N. J.	46 WHITEHEAD AVENUE	—	CL 7-6320
UTICA, N. Y.	963 BLEECKER STREET	—	RE 2-7476
FARMINGDALE, N. J.	FREEMOOD ACRES	—	363-0494
PHILADELPHIA 23, PA.	631 W. GIRARD AVENUE	—	PO 9-4507
ALLENTOWN, PA.	126 TILGHMAN STREET	—	HE 5-1654
ROCHESTER 5, N. Y.	558 HUDSON AVENUE	—	232-2942
LOS ANGELES 4, CAL.	107 SO. VERMONT AVENUE	—	DU 5-6550
CHICAGO 22, ILL.	1241 NO. ASHLAND AVENUE	—	HU 6-2818
BALTIMORE 31, MD.	1900 FLEET STREET	—	DI 2-4240
BUFFALO 12, N. Y.	701 FILLMORE AVE.	—	TX 5-0700
DETROIT 12, MICH.	11601 JOS CAMPAU AVENUE	—	TO 8-0298
HARTFORD 6, CONN.	643-47 ALBANY AVENUE	—	CH 7-5164
JERSEY CITY, N. J.	303 GROVE STREET	—	HE 5-6368
SYRACUSE 7, N. Y.	1200 SOUTH AVENUE	—	GR 5-9746
CLEVELAND 13, OHIO	1028 KENILWORTH AVENUE	—	PR 1-0696
HAMTRAMCK, MICH.	11339 JOS CAMPAU AVENUE	—	TO 9-3980
SO. BOSTON, MASS.	396 WEST BROADWAY	—	AN 8-1120
TRENTON 10, N. J.	1152 DEUTZ AVENUE	—	EX 2-0306

Geras kvėpavimas - sveikatos pagrindas

Patarimas, kaip daryti, kad plaučiai tinkamai veiktų

"Kai aš buvau jaunas", sako 74 metų amžiaus Vilijus Knowles iš Londono, "mes kvėpuodavome gerai dėl to, kad sunkiai dirbdavome. Vyrų plaudavo medžius, šienaudavo, kasdavo griovius. Moterys rankomis skatbdavo, plaudavo grindis. Ir kiekvienas pakankamai vaikščiodavo. Ir kūnas gaudavo pakankamai mankštos, nereikėjo atskirai mankštintis. Dabar daugelio darbas sėdimas. Pasikeitus papročiams, turime išvystyti gerą kvėpavimo meną". Per paskutiniuosius 30 metų leolis Knowles, kaip jį kartais vadindavo, išmokino 100,000 žmonių tinkamai plaučiais naudotis. Jis tą darbą atlikdavo dažniausiai susirašinėjimo keliu, bet jis turėjo ir įstaigą, kur sunkesniais atvejais grafiškai demonstruodavo kvėpavimo kontrolę.

Ir aš nuvažiuoju pamatyti Knowles, nes j mane veikė nuostabi atsiliepimai žmonių, kuriems jis padėjo. Vienas daktaras buvo rašęs: "Jūsų mankštos dėka, bėgyje septynių metų nesirgau bronchitu". Ir dar daug daugiau panašių paliudijimų buvo.

"Šitie visi liudijimai rodo, kad jūs daug gero padarėte žmonėms, turintiems blogus kvėpavimo įpročius", aš parašiau Knowles. "Bet kasgi su mumis, likusiai? Aš kvėpuoju gerai. Bent aš taip apie save manau".

"Jūs, tur būt, naudojate tik vieną šeštąją dalį jūsų plaučių talpos", jis man atsakė į mane žiūrėdamas.

Knowles turi vado figūrą, tvirtas, kaip plienas, atrodo 20 metų jaunesnis, nei trys ketvirtiniai šimtinės. Jis apskaičiuoja, kad savo gyvenime yra padaręs 700 milijonų kvėpavimų ir tik 400 milijonų jų kvėpavimų padaręs taisyklingai. Dauguma mūsų, jis paaiškino, darome nuo 14 iki 18 negilių kvėpavimų į minutę. Dabar jis daręs tik keturis gilius kvėpavimus į minutę. Ir jeigu jūs tik laikysitės jo patarimų, darysite tik aštuonis.

"Atidarykite jūsų burną ir iškvėpkite visą, ką galite", jis man pasakė. Aš padariau. "Dabar", jis tęsė, kai aš buvau jau beveik visą orą išspaudęs, "atverkite lūpas ir pūskite lauk". Aš jį supratau: dar mano plaučiuose būta gerokai oro. "Ir kas buvo likę — buvo susistojęs oras", jis pasakė. "Gazai plaučiuose užpildo tam tikras vietas ir skriaudžia audinius, neduodami apsirūpinti deguoniui. Plaučiai gali sutalpinti tris kvortas oro, bet sėdintis įstaigos darbininkas su kiekvienu įkvėpimu įtraukia pusę kvortos oro. Tas reiškia, kad penkios šeštosios plaučių talpos lieka neužimtos, nenaudojamos".

Knowles išvardija gerus rezultatus, kurie pacina nuo pilnai atgaivintų plaučių vartojimo. Mes jaučiamės geriau,

įgauname daugiau energijos, mažiau kenčiame nuovargę, geriau miegame, anksčiau nubundame, kai kartą paprantame kvėpuoti tinkamai, mažiau rūkome ar visai nustojojame rūkė.

"Rūkymas yra kvėpavimo pakaitalas", Knowles sako. "Tai todėl jis pas žmones taip laikosi. Mes įtraukiame orą ir jį išpučiame. Kuo silpniau rūkytojas kvėpuoja, tuo labiau jis turi palinkimą ar norą rūkyti. Kuo tvirtiau ar geriau jis kvėpuoja, tuo mažiau rūko. Aštuoniasdešimt nuošimčių mano studentų arba nustojo rūkė arba jį smarkiai sumažino".

Kaipo įžanga į Knowles pratimus, yra demonstruojama, kaip arti galima suglausti mentis (pečių plokštes) — ne kaip aukštai iškelti krūtine. Kaipo taisyklę, metant daugiau svorio ant plaučių kartu spaudžiama ir diafragma, tuo būdu sutrukdant krūtinės kilnojimosi ritmą. Spaudžiant mentis artyn viena prie kitos, tuojais atsidauro krūtinės įdubimas.

Gero kvėpavimo išbandymui, Knowles pataria įtraukti apšiai oro ir perskaityti šio rašinio vieną paragrafą. Pirmą dieną patirsite, kiek daug galite perskaityti su vienu oro įkvėpimu. Kitą dieną vėl reikia bandyti ir žiūrėti, kiek daugiau eilučių galite perskaityti tuo vienu įkvėpimu.

Išbandymui iškvėpimo reikia gerai pritraukti oro, atidaryti plačiai burną, žinoma, nesuglaudus lūpų ir pažiūrėti, ar galėsite užpūsti popierinį degtuką, laikomą už trijų colių nuo lūpų. Jei negalite, esate reikalingas pagalbos.

Knowles pabrėžia, kad tinkamas iškvėpimas ne tik išvalo plaučius nuo susirinkusių nešvarumų, bet padaro kvėpavimą gilesniu ir lengvesniu. Vienas iš jo patarimų yra įtraukti orą skaičiuojant iki 4, o iškvėpti iki 12, vėliau padidinti skaičių įkvėpiant iki 7, o iškvėpiant iki 21. Tai pakartoti tris kartus.

Vaikščiodamas apie Londoną aš pats bandžiau Knowles špą. Jis yra geras. Giliai įtrauk orą, kai nori ką nors sunkaus pakelti ir pastebėsi, kaip lengviau keliai ir keliamas daiktas atrodo žymiai lengvesnis. Kai jūs lipate laiptais aukštyn per dvi pakopas įtraukite oro ir per dvi jį išleiskite. Jums mažiau betruks oro bebaigiant lipiti. Ir kai jums trūksta oro, alsuokite, kaip šuo kad alsuoja — keletą minučių ir per akimirką jūs atgausite orą. Jei jums šalta, darykite tą patį ir pamatysite, kaip jūs sušilsite. Šitie dalykai parodo jėgos šaltinius kvėpavime. Atletai žino, kas tai yra antras atsipūtimas laike sunkių pratimų. Tai yra tik iš negilaus į gilių kvėpavimą perėjimas. Gilaus ir ritmiško kvėpavimo tikslas yra tas, kad visad būtų galima pasigaminti reikalingos energijos.

Visa, ką Knowles mokina, pacina iš jo asmenišką patyrimo. Jam dar jaunam esant Anglijoje po trijų metų darbo ant laivo prie stiebo pas jį išsivystė nuolatinis kosulys. Daktaras, pas kurį jis atsilankė gimtajame Manchesteryje, jam galėjo tik pasiūlyti sausą klimatą. Knowles neturėjo galimybių vykti į pietų klimatą, bet išvyko pas tetą į Montrealį, kur ta rekomendavo daktarą, O. Z. Hu-nish pavarde. Tas daktaras galvojo, kad jauno paciento kvėpavimas gali būti negeras, klaidingas.

Knowles protestavo, sakydamas, jog jo kvėpavimas yra natūralus, kaip ir širdies plakimas yra natūralus. Bet daktaras nurodė žymų skirtumą. Širdies plakimą mes negalime sukontroliuoti, bet plaučius mes galime. Ir plaučius jūs galite naudoti klaidingai, kaip ir gerai. Jaunas žmogus paklausė daktaro nurodymų, išsivystė gilių kvėpavimą ir kosulys išnyko.

Taigi, Knowles nėra daktaras, bet jis jaučia, kad tinkamas kvėpavimas gali palengvinti sunkumus, susidarančius dėl kvėpavimo takų ligų. Žinoma, dėl įsigalėjusių kvėpavimo organų ligų, mankšta jų organų gali būti vykdoma tik daktaro priežiūroje.

Knowles tarpe savo studentų

yra pastebėjęs, jog aprūpinant plaučius didesniu oro kiekiu palengvina negalaujantiems chroniniu bronchitu. Kas liečia emfizemą, jis sako:

"Aš žinau daugelį studentų, tamė tarpe tuziną daktarų, kuriems mankšta ypatingai padėjo, daugelis invalidų grįžo prie savo nuolatinų darbų. Dr. Albert Haas iš New Yorko universiteto medicinos centro praneša apie pasveikimą ar pasitaisymą dviejų trečkalų ligonių grupės, nustojusių sveikatos dėl emfizemos. Kvėpavimo mankšta arba gimnastika yra svarbus papildinys prie jo gydymų".

Knowles pastebi vis didėjantį svarbumą ryšium su tinkamu kvėpavimu, kai deguonies kiekis vis mažėja šių dienų ore. Mes mašinas prižiūrimė geriau, negu patys save. Jis sako:

"Mūsų automobiliuose mes nepakenčiame gazolino užsikimšimų, netinkamų karbiuratorių ar kitų dalykų, kurie veda prie blogo mašinos veikimo. Bet mes pakenciamė blogą kūno stovį dėl nepakankamo deguonies aprūpinimo, kuris yra taip svarbus mūsų sveikatai ir geram stoviui mūsų trilijonams kūno ląstelių. Mes galime ir turime tinkamai kvėpuoti, kad turėtumėme geresnę sveikatą bei gražesnį gyvenimą. Ir, atrodo, atėjo laikas šią svarbią gyvenimo pamoką išmokti".

Vertė M. T-nas

TURIZMAS KANADAI GERIAUSIAS PELNAS

Yukono Teritorijos kelionių departamento biuletenyje apie turizmą Yukono krašte rašoma, kad Kanados pajamos iš turizmo 1964 metais buvo 661 milijonas dolerių, iš medžiagos spaudai (popieriaus ir popiermalkių) 834 milijonai dol., o iš kviečių vienas bilijonas. Kaip Travel Trade Gazette pranešanti, apskaičiuojama, kad ateinančiais 1967 metais turizmas Kanadai duos visą bilijoną dolerių pajamų. Taigi, turizmas Kanadoje darosi visų stambiausioji krašto pajamų šaka.

• Ant stiklo ir šuva basas nevaikščioja.

Samuel Palmer, anglas, 1805—1881
(Smith College Museum of Art nuosavybė)

Gamtovaizdis

MANO ATSIMINIMAI

I. GUTAUSKAS, Anglija

Mano gimtasis kaimas Juškonnys priklausė Anykščių valsčiui. Valsčių valdė staršina (viršaitis) ir policija. Valsčiaus policiją sudarė uředninkas (vyr. polic.) ir 3 stražninkai (policininkai paskirti valdžios). Staršina rinkdavo valsčiaus skodas (sueiga). Sueigas sudarydavo (storastos) seniūnai ir vyborny (rinktiniai). Kaimo sueigos įvykdavo dažnai. Vienos būdavo oficialios, valsčiaus įsakytos, kitos — privačios, pasitarimų. Būdavo ir kaimo oficialių sueigų įvairiems kaimo reikalams aptarti. Kaimo sueigos sprendavo įvairius su kaimu susijusius klausimus: rinkdavo vyborną, mokesčius skirstydavo, skerđių samdydavo, aptardavo kieno gyvulius priimti ganiavai, kiek piemenų kasdien skirti, kuriuos laukus užsėti ir kuriuos palikti ganiavai ir kt.

Kaimo pagrindą sudarė ūkiai — sodybos, o ūkius šeimos.

Juškonnų kaimo žemė turėjo 7 valakus (valakas 24 dešimtines).

Buvo 11 ūkininkų, iš kurių 4 turėjo po valaką, kiti turėjo po mažiau žemės. Visas kaimas turėjo 170 dešimtinių žemės. Panaikinus baudžiavą, kaimo ūkininkai gavo didelius sklypus žemės. Kiek vėliau, t. y. apie 19 šimtmečio vidurį ūkininkų žemė buvo išmatuota ir paskirstyta režiais ir gavo kiekvienas ūkininkas po vieną valaką (24 dešimtines) išsimokėtinai 49½ metams. Visų kaimo gyventojų išmatavus žemę, rasta virš normos apie 80 dešimtinių. Matininkas pasiūlė šitą žemę "nuskandinti" Mušėjaus ežere, kuris rubežiuojasi su kaimo žeme. Ūkininkams atsisiakius duoti matininkui kyšį (jie, mat, galvojo, kad iš jų niekas negalės atimti jų žemę), po kiek laiko nuo viso kaimo buvo atrėžta 80 dešimtinių ir apgyvendinta iš gilumos Rusijos pargabentų aštuonių šeimų burliokų.

Kaime gyvenusioms aštuonioms šeimoms bobelių duota vienas valakas galulaukėje. Jiems pasistačius trobesius, išdygo trečias kaimas. Taigi ir pavadinimai kaimų buvo: Juškonnys I (pagrindinis), Juškonnys II (burliokų) ir Juškonnys III (bobelių).

Dar buvo iš kaimo žemės galulaukėje išskirta 3 dešimtinės po 1 dešimtinę dovanoms rusų kariuomenėje išstarnavusiems. Gavusieji žemę neįstengė pasistatyti sklypuose trobesių, žemę pardavė ūkininkams. Vieną dešimtinę nupirko ir mano tėvas.

Taip baigėsi Juškonnų kaimo žemės reforma.

Nepriklausomybės laikais — 1928 m. — vėl įvyko reforma — skirstymas į vienkiemius.

Dar vėliau — 1948 metais vėl reforma — kolektyvizacija.

Kaimo trobesiai beveik visų ūkininkų buvo geri, gal tik kiek prastesni smulkesniųjų. Kaimas turėjo savo mišką — beržyną ir ažuolyną. Malkų užtekdavo

savo miško, statybinio mažai tebuvo. Statybai pirkdavo iš Paulavičienės dvaro miško. Mano tėvas, dar būdamas nevedęs, t. y. pabaigoje praėjo šimtmečio, pasistatė beveik visus naujus ūkio trobesius.

Mano tėvas Juškonnų kaime buvo pasiturintis ūkininkas; turėjo didelę sodybą su apie šimtą vaisinių medžių, turėjo moderniau už kitus pastatytą gyvenamąjį namą ir gerai sutvarkytus ūkio trobesius. Mėgo gyvulius ir mėgo gerus arklius, turėjo gražų širmą erzilą. Žemė buvo laiku ir gerai dirbama ir tėvui beveik niekuomet nereikėdavo su Dieviliu derėtis dėl derliaus. Javus ir linus parduodavo, išlaukdamas kainos. Artimiausi turgai buvo Anykščiuose (13 klm) ir Utenoje — 20 klm. Žiemos metu nuolat lankydavosi linapirkis iš Anykščių žydas — Dovydas Kliacko, moterims įvairių prekių atnešdavo irgi Anykščių žydelis — Bina. Atvažiuodavo iš minėtų miestų dar gyvulių, javų pirkliai. Tais laikais buvo tik vartotojų kooperatyvas, kitokių nebuvo. Visa prekyba buvo žydų rankose. Aukščiausia kaina duoninių javų pakildavo prieš pat rugiapūtę: pūdas (16 kg) rugių kainuodavo 1 rublį.

Tėvas nebuvo niekam skolingas ir turėjo pinigų. Žinojo, kad trims seserims ištekant reikės kiekvienai duoti pasogas. Kad tėvo brolis Antanas tėviškės ne-draskytų, dėdamas rublį prie rublio, nupirko 15 dešimtinių vienkiemį, kuris rubežiuojasi su kaimo lauku. Brolis liko nevedęs, iš šeimos neišsiskyręs. Man beesant gimnazijos 3 klasėje, vienkiemį pardavė ir pinigus panaudojo tolimesniam mano mokslui. Pradėjo leisti į mokyklą mano brolių Antaną, kuris prieš pat pirmąjį pasaulinį karą, baigęs Ukmergės keturklasę miesto mokyklą, per karą pasiliko prie tėvų. Pasibaigus karui, mokytojavo Juškonnų kaime. Susirgęs džiova mirė.

Tėvo seserys ištekėjo už pasiturinčių ūkininkų, gaudamos po kelius šimtus rublių ir po vieną karvę pasogos.

Aš neturiu smulkesnių žinių, kaip mano tėvelis augo, kaip ūkininko mokslus ėjo, kaip iš maldaknygės išmoko skaityti, neišmokdamas rašyti. Buvo nagingas ir dar jaunas būdamas išmoko dirbti medinius kibirus, rėčkeles, rėckas, roges. Mokėjo pasidaryti arkliui pakinktą, medinį arklą ir akėčias, lenkti ratlankius, nutekinti ratams stebulę ir pasidaryti ratą — kalviui tereikėjo jį apkaustyti. Turėjo pasidaręs arklinį medinį maniežą sukt akselinę mašiną ir sukt ginas. Lauke, toliau nuo kaimo trobesių, turėjo linaminę, kurią neteko ilgai naudoti — sudėgė.

Dar iš vaikystės atsime nu, kaip žiemos dienomis ir ilgais vakarais erdvi mūsų gryčia beveik visuomet būdavo užgriozdinta tėvo dirbiniais. Užtai per visus metus, ir ypač darbyme-

čiui atėjus, ūkiui nieko nestigo, kas ūkininkui reikalinga.

Reikėjo kieto darbo, dar kietesnio taupymo, ūkinės iniciatyvos ūkiui gerinti ir geros nuotikos dirbti, kad vis prigyventų. Ištekęs visas seseris, vedė. Kol vaikai buvo maži, reikėjo šeimynos samdytis. Ūkiui didėjant, — jos vis daugiau. Reikėjo samdytis vieną berną, vieną mergą ir pusmergę, be to dar, piemenį. Tėvas, likvidavęs minėtą pripirktą vienkiemį, berno ir pusmergės nebesamdė. Nusisamdydavo rugiapūtei padieinių darbininkų.

Tėvas buvo didelis darbininkas. Į darbą stodavo pirmutinis ir iš darbo grįždavo paskutinis. Darbe nedarė skirtumo tarp "savųjų" ir "nesavųjų", — visi ėjo lygiai. Vienodas buvo visiems ir valgis: visi sėsdavo už to paties valgomojo stalo ir sėmė iš to paties dubenio. Dėl to šeimyna išbūdavo pas tėvus po kelerius ir net keliolika metų.

Alkoholio nenaudojo. Buvo religingas, Dievuliui nenusidėdamas ilgais poteriais; nepakentė davatkų. Kai kada, pargrįžęs iš atlaidų, pasakydavo kunigų adresu: nusipenėjė kaip jaučiai; be reikalo klebonijos nelankydavo.

Tėvo santykiai su kaimynais buvo geri, bet santūrūs.

Tėvas vedė būdamas jau subrendęs vyras. Vedė Marijoną Matelytę iš Kalvelių kaimo, Debeikių val. jauną 19 metų mergaitę. Buvo religinga. Atsinešė kraičio keletą šimtų rublių ir vieną karvę. Kiek tik iš vaiko dienų atsime nu, tėvų pastogėje retkarčiais įvykdavo aštresnių nesutikimo scenų. Motina ir tėvas savo būdais buvo kontrastai.

Gimiau 1894 metais kovo 18 d. Jaunesnis dviem metais buvo brolis Antanas, miręs 1921 metais džiova. Sesuo Salomėja gimė 1908 metais ir dar dvi seserys: Ona 3 metų ir Veronika 1,5 metų amžiaus mirusios.

Ramios kaimo aplinkos supamas, augau pirmasis šeimoje. Sukakus 6 metams, prasidėjo mokslas. Buvo nusamdytas iš

Leliūnų miestelio daraktorius. Viso kaimo vaikai sueidavo į gryčią, susėsdavo apie stalą, laikydami rankoje maldaknygę, balsiai skaitydavo vienas iš jų, kiti sekdavo. Taip per 2—3 mėnesius jau išmokome skaityti tik iš maldaknygės.

Gera atsime nu, kaip pirmą kartą nusivežė tėvai mane į bažnyčią.

Buvo gražus vėlyvo pavasario vakaras. Tėvelis ir mama, pasisodinę mane ant kelių, važiavo dulkančiu keliu, kuris linksmai vingiavo per žydinčias pievas ir vilnijančių rugių laukus. Man viskas atrodė nepaprastai gražu.

Kūdikystė gal ir tuo žavinga, kad mažą vaiką, dar nepažįstantį suaugusiųjų kasdieninės duonos — rūpescio, — viskas domina ir stebina. Kas dideliais yra jau įkyrėję, banalu ir net nuobodu, tas kūdikiui — nepaprasta, įdomu, nuostabu. O gamta juk tokia turtinga ir graži! Kiek daug vis naujų, dar nepažįstamų, dar neregėtų negirdėtų, dar nesuprantamų ir slėpingų dalykų smalsus kūdikio žvilgsnis kasdien užtinka aplink save!

Atvažiavus į miestelį, man vėl viskas buvo nauja ir nepaprasta: aibė namų, akmenimis grįsta gatvė, krautuvės, kapinės su daugybe kryžių. Bet viską nustelbė bažnyčia, kuri iš arti pasirodė didelė, o bokštas — tartum patį dangų siekė.

Tėvelis priėjo arklį, padavė jam šieno, ir mes nuėjome į bažnyčią. Buvo dešimtinis — "vaikų mišparai".

Ižengęs į vidų, tariasi į patį dangų patekęs. Tai štai kur gyvena Dievulis! Štai kokie jo namai! — galvojau. Tėvelis surado laisvos vietos klaupkose, iš kur gerai galėjau stebėti aplinką.

Nustebino mane ne tik tai bažnyčia, bet ir dar niekada nematyta daugybė šventiška apsirėdusių žmonių, gražiai išpuoštytų vaikų, kurie, motinų laikomi ant kelių ir rankų, rėksnojo,

(Tęsinys 8-me psl.)

SLA SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

SLA — jau 80 metų tarnauja lietuvių visuomenei ir išmokėjo daugiau kaip SEPTYNIUS MILIJONUS dolerių savo apdraus-tiems nariams.

SLA — didžiausia lietuvių fraternalinė organizacija — duoda gyvybės apdraudą ir ligoje pašalpą, kuri yra pigi, nes SUSIVIENIJIMAS neieško pelno, o teikia patarnavimus savitarpinės pagalbos pagrindu.

SLA — jau turi daugiau, kaip tris su puse milijono dolerių kapitalą, tad jo apdraudą tikra ir saugi. Kiekvienas lietuvis čia gali gauti įvairių klasių reikalingiausias apdraudas nuo \$100.00 iki \$10,000.00.

SLA — jaunimui duoda gerą Taupomąją Apdraudą - Endowment Insurance, kad jaunuolis gautų pinigus aukštojo mokslo studijoms ir gyvenimo pradžiai.

SLA — duoda VAIKAMS ir jaunuoliams labai pigią TERM apdraudą: už \$1,000.00 apdraudus tik \$3.00 mokesčio metams.

SLA — AKCIDENTALĖ APDRAUDA naudinga visokio amžiaus asmenims, rekomenduojama Lietuvos KLBŪ ir draugijų nariams. Už \$1,000.00 akcidentalės apdraudus mokeskis \$2.00 į metus.

SLA — kuopos yra daugumoje lietuvių kolonijų. Kreipkitės į kuoni velkeius ir jie plačiau paaiškins apie SUSIVIENIJIMO darbus.

Gausit spausdintas informacijas, jeigu parašysit

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA

307 WEST 30 STREET, NEW YORK, N. Y. 10001

ALGIRDAS BUDRECKAS

Ukrainiečių bandūristų choro koncertas

Chicagos Civic Operos rūmuose š. m. gegužės mėn. 13 d. vakare įvyko ukrainiečių koncertas. Koncertas praėjo su šventadieniška nuotaika. Nors buvo penktadienis, bet salė buvo apyplinė, nemaža matėsi ir mūsų lietuvių dainos ir muzikos mėgėjų. Pakilus scenos užuolaidai, choras rikiavosi: dešimt bandūristų sėdėjo su bandūromis, o jų užnugary išsirikiavo šešiolika choristų, iš kurių trečdalis buvo solistai ir atliko solo partijas. Visi choristai dėvėjo ukrainiečių tautinius rūbus: pirmoj koncerto daly dėvėjo gražiaspalves kapas — togas, antroj — išsiuvinėtus marškinius su liaudies emblemonis. Tai atrodė labai gražiai ir įspūdingai.

Šis bandūristų choras įsisteigė Ukrainoj 1923 m., bet per Antrąjį pasaulinį karą atsidadė Vakarų Europoj, o vėliau atvyko į Ameriką.

Yra davęs daug koncertų Europoj ir Amerikoj. Visur puikiai užsirekomendavo ir yra aukštai vertinamas.

Ivan Zodorozny diriguojamas choras, pritariant bandūroms, koncerto pirmoj daly sudainavo keletą senų liaudies dainų iš 15—17 amžiaus. Senos dainos nepasižymėjo melodingumu, kas ir negalėjo labai žavėti. Tačiau geras išpildymas ir dirigento puikus dirigavimas bei dainų subtilumas vistiek maloniai nuteikė klausytojus. Šias dainas išpildant šlubavo diktėja ne tik solistų, bet ir choro. Galimas daiktas, kad senos liaudies dainos buvo atliekamos archaiška — sena kalba, kas ir buvo geros diktijos kliūtimi.

Prieš pradėdant antrą koncerto dalį buvo pristatyti svečiai: Lietuvos Gen. Konsulas P. Daužvardis su ponia, Nacionalinės Kinijos Konsulas ir Generalissimo Chiang-Kai-Sheko žmona. Prožektorius apšvietė balkoną, ir Generalissimo žmona tokiu būdu buvo pristatyta, o jos garbei į sceną buvo išnešta gėlių puokštė.

Antroji koncerto dalis visai publikai daugiau patiko, nes po kiekvienos dainos aplodismentai buvo daug karštesni ir ilgiau užtrukdavo, — mat, pačios dainos buvo melodingesnės. Visos tos dainos buvo atliekamos choro su dideliu įsijautimu ir švelnių bandūrų garsų palyda. Čia dainos buvo daugiau apie meilę ir jos pergyvenimus. Žinoma, tokios dainos ir besiklausančiam kuteno širdį. Choras ir visi solistai gerai paruošti ir puikiai dainavo. Ypač labai gerai pasirodė bosai, kurie savo sodriais balsais ir labai žemais tonais užbaigdavo kai kurias jų išpildytas dainas. Taip pat gražiai užsirekomendavo ir gerai nuteikė klausytojus bandūrų (Ukrainos styginių instrumentų) muzika. Čia bandūristai pasirodė puikiais muzikantais — instrumentalistais, o garsai bandūrų priminė mūsų

lietuviškų kanklių muziką.

Tai buvo tikrai puikus ir malonus ne tik laiko praleidimas, bet ir sielai atsigavinti vakaras.

KAS PAMENA CHEVALIER?

Prieš gerą gėntkartę Europoje plačiai garsėjo prancūzas filmų aktorius Maurice Chevalier, šiuo metu 73 metų amžiaus, bet vis dar "chevalier". Neseniai reporterio paklaustas, kada jis žada pasitraukti nuo scenos, atsakė: — Jei kada nors sceną apvaisiu, tai tik iš pasigailėjimo: ją užleisiu kam nors už save senesniaam...

Mano atsiminimai . . .

(Atkelta iš 7-to psl.)

skardindami didžiulį bažnyčios ruimą.

Motina man pašnabždomis viską aiškino, kartu mokydama, kad bažnyčioje nedera daug dairytis, ypač atsisukti užpakaliu į altorių, kuriame yra pats Dievulis.

Mano susižavėjimui nebuvo ribų, kai kāmža apsivilkęs zakristijonas uždegė žvakes — gėliamai suskambėjo varpelis ir galingai užgrojo vargonai, o prie altoriaus priėjo auksu ir si-

dabru žėrinčiais rūbais apsivilkęs kunigas.

Prasidėjo pamaldos.

Bet štai kunigas ėlipo į sakyklą. Visi žmonės sužiūro į jį, liovėsi kosėje, nurimo. Nutilo vargonai. Žmonės kartu su kunigu persižegnojo ir atidžiai klausėsi pamokslų. Klausiausi ir aš, nors nieko nesuvokiau, ką kunigas kalbėjo. Man tik buvo gražu ir gera, girdint kunigo balsą.

Pamaldoms pasibaigus mama pabučiavo dukletą aslą, liepė ir man tą padaryti.

(Bus daugiau)

EXCELLENT FUND RAISER!

Attention all Churches, Clubs, Groups

HI * TOR THROW RUGS

Shearling sheepskin, 3/8" thick, for car, kennel, cat and dog beds... or use anywhere in your home for comfort and warmth. Throw rugs can be machine washed and dried, may be razored to size.

Tan color with irregular dark markings, approx. 30"x40". \$4.95 ppd. Add 25c. postage west of the Mississippi.

We ship anywhere in the United States.

HI * TOR SHOP — Box 8, Ridge, Dept. L. News Hampshire
THE BEST FOR YOUR PET

Sekmadienį, birželio 12 dieną, BUČO SODE

WILLOW SPRINGS, ILLINOIS

ĮVYKS PAVASARINIS

NAUJIENU PIKNIKAS

BUS ĮDOMI PROGRAMA, GERA MUZIKA ŠOKIAMS, SKANUS MAISTAS IR LABAI GERI GĖRIMAI. VISĄ LAIKĄ GYVAS IR GARSUS ORKESTRAS GROS POLKAS, VALSUS IR PAČIUS MODERNIŠKIAUSIUS ŠOKIUS JAUNIEMS IR VYRESNIEMS. BIRŽELIO 12 D. VISI KVIEČIAMI Į NAUJIENŲ PIKNIKĄ.